

CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ

PATRIMONIUL CULTURAL: CERCETARE, VALORIFICARE, PROMOVARE.

Ediția a X-a: Prin știință spre cunoașterea patrimoniului național

În perioada 30–31 mai 2018 a avut loc Conferința Științifică Internațională PATRIMONIUL CULTURAL: CERCETARE, VALORIFICARE, PROMOVARE, Ediția a X-a: Prin știință spre cunoașterea patrimoniului național, organizată de Institutul Patrimoniului Cultural în incinta Academiei de Științe a Moldovei

La cea de a X-a ediție a *Conferinței științifice internaționale: Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare* s-au înscris peste 240 de cercetători de pe continentul european și cel asiatic. Comunicările propuse au abordat probleme legate de salvagardarea patrimoniului cultural (arheologic, etnologic și artistic), metodele noi de cercetare, valorificare și promovare a acestuia.

Secțiunile conferinței au abordat probleme actuale din cadrul a patru direcții științifice:

- *Arheologie și cercetări interdisciplinare;*
- *Etnologie: probleme generale și abordări interdisciplinare;*
- *Interferențe culturale în arta națională;*
- *Conservare, valorificare și promovare a patrimoniului cultural*

În cadrul conferinței a fost stabilit dialogul științific dintre cercetători din spațiul Uniunii Europene, din alte regiuni și cei din Republica Moldova pe subiecte și probleme de interes comun, ce pot servi drept platformă pentru inițierea unor noi proiecte de cercetare. Au fost identificate soluții de aplicare practică a rezultatelor cercetării în dezvoltarea societății, fiind realizat, totodată, un schimb de experiență în domeniul valorificării științifice a patrimoniului cultural dintre cercetători din diferite țări.

De asemenea, în cadrul secțiunilor a fost discutat *Proiectul Rezoluției Conferinței*, completat cu anumite propuneri și recomandări în vederea sensibilizării opiniei publice și a autorităților din Republica Moldova asupra necesității cercetării, salvagardării și promovării patrimoniului cultural al țării și a impulsivității investigațiilor științifice în acest domeniu.

REZOLUȚIA

Conferinței Științifice Internaționale „Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare”, Chișinău, 30–31 mai 2018

Prezenți la lucrările conferinței științifice internaționale „Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare”, **deliberând** un spectru problematic larg, care rezultă din tematica complexă a forului științific, **având** în câmpul de observare patrimoniul cultural ca parte indestructibilă a unui univers configurat în bunurile materiale și imateriale exprimate în elemente arheologice, etnologice, artistice etc., **recunoscând** valoarea socială, științifică, culturală, istorică, economică și politică, precum și locul și rolul important al acestuia în viața spirituală a comunităților umane, **reconfirmând** atașamentul față de Recomandările Organizației Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură (UNESCO), incluse în Convenția privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial, adoptată de Conferința Generală a UNESCO, sesiunea a XXXII-a (Paris, 17 octombrie 2003), Convenția de colaborare în domeniul culturii, științei și informației, adoptată de Organizația de cooperare economică a statelor riverane Mării Negre privind protejarea moștenirii culturale și naturale (1993), Convenția culturală europeană (1997), necesitatea de a urma necondiționat legislația Republicii Moldova în domeniul culturii, **respectând** opiniile expuse pe parcursul comunicărilor, participanții înaltei întruniri consideră necesar a face următoarele constatări.

Pornind de la accepțiunea UNESCO conform căreia cultura este definită drept „o serie de caracteristici distincte ale unei societăți sau grup social în termeni spirituali, materiali, intelectuali sau emoționali”, confirmăm faptul că activitățile în acest domeniu au fost și rămân a fi una din categoriile naturale de exprimare a creativității umane la nivel de comunitate, entitate și individ cu caracter *universal*, având o pondere substanțială în sistemul de valori ale umanității. Ca modalitate de existență, de manifestare și desfășurare în timp, formele de expresie culturală, în actul creației lor, relevă nu doar moștenirea tradiției comunităților culturale (lingvistice, literare, muzicale, coregrafice, mitologice, ritualice, deprinderilor de practici sociale, evenimentelor festive, mentalității, normelor comportamentale etc.), ci și componentele societății

contemporane, inclusiv cultura industrială, orientată spre consum, aflate într-o interdependență strânsă cu factorul social care le generează. Atât unele, cât și celelalte rămân a fi un resort eficient de educație estetică, morală, civică și un mijloc de comunicare culturală pentru o bună parte a populației. Totodată, în economia ansamblului de valori umane, patrimoniul cultural național moștenit continuă să ofere suportul necesar în vederea extinderii și aprofundării cercetărilor în domeniu, dar și a valorificării lui în diferite ramuri de activitate creatoare ca suport pentru dezvoltare.

Republica Moldova, aidoma altor state din spațiul est-european, parcurge o etapă de profunde transformări sociale, confruntându-se tot mai pronunțat cu fenomenul *globalizării*. Internaționalizarea relațiilor interstatale se face tot mai accentuată pe segmentul umanistic, în particular, pe cel cultural. Mersul istoric spre o societate informațională ridică serioase probleme de identitate, în prezent, din ce în ce mai vizibile, grație proceselor de mondializare culturală și de eterogenizare a grupurilor sociale. Consecințele universalizării au un caracter dihotomic. Pe de o parte, deschid nebănuite posibilități de acces neîngrădit la informația culturală, la valorile culturale ale lumii civilizate și, ca urmare, la formarea mentalității globale. Pe de altă parte, creează anumite premise pentru demararea procesului de transformare a valorilor culturale în bunuri de consum, în comercializarea lor excesivă, ca produse ale societății moderne, industriale și postindustriale, proces care nu poate fi neglijat, subestimat ca fenomen, dar care, în același timp, trebuie cercetat, monitorizat, interpretat, dirigit și exploatat cu instrumentarul științific adecvat. În noul context cultural este amenințată și coeziunea de grup a comunităților umane, fapt care poate genera o conștiință amalgam, căreia îi corespunde și o cultură amalgam, hibridă, văduvită de specificitate și originalitate sub aspectul tradițiilor culturale.

Comunicările prezentate, deși cuprind subiecte foarte diferite și se referă la perioade din cele mai vechi timpuri până în prezent, reflectă rolul definitoriu al culturii și creativității în dezvoltarea societății umane, în manifestarea și determinarea etnicității grupurilor de populație la diferite etape istorice, demonstrează că prin cercetarea patrimoniului cultural moștenit, pot fi descoperite elementele esențiale ale spiritualității și gândirii creatoare a societăților trecute, permițând identificarea factorilor care au condiționat sau au împiedicat progresul în spațiile cercetate.

Analizând comunicările luate în dezbatere la conferință, desprindem ideea că factorii ce au influențat progresul social-economic și politic sunt prin excelență de ordin cultural-spiritual, începând cu diverse aspecte ale culturii cotidianului, ale manifes-

tării etnicității și religiozității popoarelor la creațiile artistice din cele mai vechi timpuri până în prezent. Se poate afirma cu fermitate că spiritualitatea și creativitatea umană determină progresul societății.

Participanții la Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare” adoptă prezenta rezoluție, înaintând următoarele recomandări:

1. Conștientizând importanța patrimoniului cultural și, totodată, natura fragilă a unora dintre formele lui de manifestare, și consemnând riscul degradării și periclitării acestora, se impune cu stringență plasarea salvagădării și conservării patrimoniului cultural în rândul priorităților naționale; includerea permanentă a problemelor legate de studiul valorilor patrimoniului cultural în planurile de activitate științifică a instituțiilor de cercetare academică și universitară din republică. În aceste scopuri, urmează să fie întreprinsă o actualizare a perspectivelor și obiectivelor de cercetare, a programelor de studiu, modernizarea cercetării din domeniul arheologiei, etnologiei, folcloristicii, studiului artelor, al nomenclatorului tematic și al diversificării componentelor incluse în cultura materială și imaterială.

2. Demararea în regim de urgență a unor acțiuni concrete privind salvagădarea patrimoniului cultural național prin conservarea, protejarea și valorificarea lui științifică. Pentru aceasta este nevoie de abordarea cercetării patrimoniului cultural în calitate de instrument pentru valorificarea acestuia și implementarea metodelor moderne de inventariere, salvagădare, conservare a patrimoniului.

3. Inițierea unui set de măsuri organizatorice, normative și instituționale, având ca destinație prioritară stimularea activităților de teaurizare a faptelor de cultură materială și imaterială pe cale de dispariție, a acțiunii combinate a multiplilor factori socioculturali, a mutațiilor intervenite în modul de viață și de gândire al comunităților, a destabilizării schimbului de valori și bunuri culturale, survenit între colectivitățile umane, între rural și urban.

4. În vederea asigurării unor raporturi moderate între tradiție și inovare, între protejarea moștenirii culturale naționale și a celei internaționale, între pluralitatea și omogenitatea culturală este necesară o politică culturală statală echilibrată; implicarea autorităților publice, dar și a membrilor societății în protecția juridică a patrimoniului cultural, fapt ce ar contribui la diminuarea riscurilor de distrugere a obiectelor de patrimoniu.

5. Valorificarea diversității culturale observate sub aspect arheologic, etnologic și artistic, pentru o mai bună cunoaștere a specificului evoluției societății, a

culturii etniilor conlocuitoare, a curentelor și manifestărilor gândirii artistice și pentru consolidarea societății și dezvoltarea acesteia.

6. Valorificarea elementelor cultural-spirituale autentice, identificate pe parcursul evoluției societăților tradiționale și timpurii, în vederea aprofundării cercetărilor, întru dezvoltarea economiei naționale, turismului și altor domenii ale societății contemporane. Cercetarea diferitor aspecte ale manifestării artistice, spirituale, a etnicității sunt în măsură să identifice în societățile tradiționale, dar și moderne noi resurse puțin sau de loc cunoscute pentru dezvoltare.

7. Promovarea adevărului științific despre valorile culturale și spirituale cercetate, spre determinarea soluțiilor eficiente și perspectivelor fezabile.

8. Atragerea fondurilor europene în restaurarea monumentelor istorice și culturale.

9. Diseminarea largă, prin intermediul publicațiilor de popularizare a științei, enciclopedice, prin intermediul mijloacelor mass-media, a cunoștințelor despre patrimoniul cultural. Aceste măsuri ar contribui la sensibilizarea opiniei publice, la protecția și conservarea patrimoniului cultural, precum și la încurajarea persoanelor din domeniul culturii și artelor de a contribui la dezvoltarea acestuia.

10. Înființarea Arhivei Naționale de Folclor ca instrument de tezurizare a patrimoniului memoriei colective, a creației profunde imateriale, destinată să conserve faptele folclorice originale, în forma lor specifică de manifestare, cu valorificarea ulterioară a tezaurului arhivistic în perspectivă științifică modernă.

11. Inițierea unor proiecte privind: crearea unei baze de date digitale a patrimoniului cultural imaterial din Republica Moldova; digitizarea patrimoniului cinematografic aflat în arhivele studioului „Moldova-Film” și „Telefilm-Chișinău”; arhivarea și depozitarea artei și muzicii contemporane începând cu anii '90.

12. Crearea „Platformei Științifice Naționale a Patrimoniului Cultural al Republicii Moldova” prin concentrarea instrumentelor și cunoștințelor în domeniul științelor umanistice digitale și ale celor cu privire la patrimoniu, care să servească drept platformă pentru valorificarea patrimoniului în domeniile activității economice, sociale, educaționale etc.

13. Susținerea și consolidarea activității organizațiilor din sfera științei și inovării, specializate în valorificarea științifică a patrimoniului cultural.

* * *

Participanții la Conferința Științifică Internațională „Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare”, desfășurată într-un an cu profunde semnificații istorice și culturale – Centenarul Unirii Basarabiei cu România și Anul european al patrimoniului cultural, – își exprimă încrederea că rezultatele prezentate în cadrul lucrărilor acesteia vor avea un impact benefic asupra acțiunilor ulterioare privind măsurile de protejare și salvagardare a patrimoniului cultural (material și imaterial) din Republica Moldova. Totodată, înaltul for consideră necesar a sublinia faptul că, în actualul moment istoric, când statele lumii se află în căutarea unor modele comune pentru edificarea culturii viitorului, pe agenda comunitară apare ca un deziderat reconsiderarea, reformularea valorilor culturale, ocrotirea, conservarea și obiectivarea lor prin difuzare într-un sistem modern și deschis, bazat pe principii democratice. Participanții la întrunire îndeamnă instituțiile statale din Republica Moldova, organizațiile, organismele abilitate, să susțină în orice formă posibilă acțiunile de protejare a patrimoniului cultural național sub toate aspectele lui de expresie.

Adoptată de participanții conferinței științifice internaționale „Patrimoniul cultural: cercetare, valorificare, promovare”, Chișinău, Institutul Patrimoniului Cultural, 30–31 mai 2018.

Comitetul științific